

<p style="text-align: center;">Силабус курсу «Основи наукових досліджень»</p> <p>Освітній ступінь: бакалавр Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм і рекреація 1015 Travel, tourism and leisure Освітньо-професійна програма: «Туризм» Рік підготовки: 1-й, II семестр Компонент освітньої програми: обов'язковий Мова викладання: українська</p>	
---	--

Керівник курсу

доц. кафедри туризму, к.і.н., Кашка Марія Юріївна
Контактна інформація – mariia.kashka@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є підготовка та залучення студентів до здійснення науково-дослідницької діяльності, ознайомлення їх зі стратегією та тактикою проведення досліджень, надання їм певних знань щодо методології, методики й інструментарію дослідження та підготовки ними публікацій, кваліфікаційних робіт.

Основні завдання: уміти правильно формулювати наукові проблеми, розробляти та обґрунтовувати шляхи та методи їх ефективного вирішення, набути теоретичні знання та практичні навички щодо застосування відповідних методів при здійсненні науково-дослідної роботи.

Предметом вивчення дисципліни є система знань, яка повинна використовуватися на практиці, за допомогою наукових методів сприяти правильній організації, успішному написанню та захисту кваліфікаційних робіт за фахом.

Навчальний контент

Змістовий модуль1 ОСНОВНІ ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства

Поняття, функції і значення науки. Процес зародження науки .Структура науки як системи знань . Класифікація наук. Наукова картина світу. Науково-дослідна робота та науковий потенціал України Мета і завдання курсу. Зв'язок курсу з іншими науками. Поняття науки. Система наукових знань. Функції науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Класифікація наук. Роль, місце і значення науки для суспільства. Наукова картина світу. Науково-дослідна робота та науковий потенціал України. Форми підготовки наукових кадрів. Наукові заклади України.

Тема 2. Наукові дослідження як форма розвитку науки

Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Особливість сучасних наукових досліджень. Науково-дослідницька діяльність студентів.

Вибір теми та реалізація дослідження. Ефективність наукових досліджень. Поняття наукового дослідження. Види наукових досліджень. Етапи наукових досліджень. Фундаментальні наукові дослідження. Прикладні наукові дослідження. Наукова творчість. Види науково-дослідної роботи.

Тема 3. Інструментарій інформаційного забезпечення наукового дослідження

Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні. Класифікація джерел наукових досліджень. Вихідні джерела наукової інформації. Вторинні (похідні) наукові документи. Структура та призначення наукових документів. Сигнальна, релевантна, бібліографічна і нова (основна) інформація та їх змістовна характеристика. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами, даним офіційної державної статистики, звітними даним підприємства. Реферативні збірники та бібліографічні покажчики. Правила складання бібліографії. Інформація про об'єкт дослідження. Складові процесу накопичення та обробки наукової інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми. Аналіз наукової літератури з теми. Науковий факт. Отримання та аналіз первинної інформації. Робоча гіпотеза. Методи і засоби збору даних для перевірки робочої гіпотези.

Тема 4. Методологічні засади наукових досліджень

Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Об'єкт і предмет наукового дослідження, їх класифікація. Методи дослідження та їх класифікація. Загальні методи наукових досліджень. Спеціальні методи наукових досліджень в економіці. Методи теоретичних досліджень. Конкретно наукові (емпіричні) методи дослідження. Процес і процедури наукового дослідження та його стадії. Методи дослідження в туризмі. Науковий метод. Методологія і методика наукових досліджень. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, порівняння, опис, вимірювання. Методи теоретичного дослідження: формалізація, аксіоматичний метод, гіпотетико-дедуктивний, логічний, історичний, аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, аналогія, моделювання, системний підхід, тощо. Метод опитування. Метод анкетування. Види анкетування. Загальні вимоги до складання анкет. Структура анкети. Принципові вимоги до складання запитань в анкеті. Метод інтерв'ю. Метод спостереження. Метод аналізу.

Тема 5. Інформаційне забезпечення, обробка та аналіз матеріалів дослідження

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Функції інформації. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Класифікація інформації. Стадії обробки інформації та їх характеристика. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні фонди, каталоги та картотеки. Електронний пошук наукової інформації. Поняття, терміни та роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми дослідження, бібліографічні видання. Отримання і аналіз первинної інформації. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Вторинна інформація. Процес збору та аналізу наукової інформації. Джерела інформації та автоматизовані системи обробки інформації на ЕОМ. Каталоги, їх види та характеристика. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.

Тема 6. Бібліографічний апарат наукових досліджень

Бібліографічний список використаних джерел. Види бібліографічних списків. Правила складання бібліографічного списку. Елементи бібліографічного опису. Бібліографічний список використаних джерел. Види бібліографічних списків. Правила складання бібліографічного списку. Об'єкти бібліографічного опису. Зона бібліографічного опису.

Елементи бібліографічного опису. Бібліографічний опис документів під назвою. Бібліографічний опис документів за авторами. Бібліографічний опис багатотомних видань. Бібліографічний опис електронних ресурсів.

Змістовний модуль 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 7. Структура наукового дослідження. Особливості наукового тексту

Основні структурні елементи наукового дослідження. Елементи вступу. Основна частина. Висновки та пропозиції. Список використаних джерел. Додатки. Анотація. Критерії вибору теми дослідження. Формулювання теми дослідження. Структура наукового дослідження. Перелік умовних позначень. Визначення актуальності теми. Визначення об'єкту і предмету дослідження. Визначення практичної цінності та значущості теми дослідження. Особливості наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу. Лексичні особливості наукового стилю. Морфологічні особливості наукового стилю. Редагування наукового тексту.

Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження

Нумерація сторінок роботи. Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми). Вимоги до оформлення таблиць, формул. Нумерація цифрового та ілюстративного матеріалу. Загальні правила цитування та посилання на використанні джерела. Список використаних джерел. Додатки.

Тема 9. Форми впровадження результатів дослідження у практику

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези. Реферат, доповідь, виступ. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Тези наукової доповіді. Наукова доповідь. Наукова стаття та її структурні елементи. Наукова монографія. Правила оформлення публікації. Систематизація результатів наукового дослідження.

Тема 10. Підготовка кваліфікаційних робіт студентів

Загальні положення та вимоги до кваліфікаційних робіт. Структура, обсяг і написання розділів. Оформлення і підготовка до захисту. Захист кваліфікаційної роботи.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК 04	Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу
ЗК 06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 09	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
ЗК 10	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК 01	Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.
СК 02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 03	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.
СК 05	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
СК 08	Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.
СК 10	Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
СК 17	Здатність обирати оптимальні способи реалізації туристичних послуг, проводити дослідження споживчих ринків та планувати маркетингові заходи.
СК 21	Розробляти рекомендації для державних органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері контролю за туристичною діяльністю.
ПРН 02	Знати сучасні тенденції науково-дослідної роботи та наукового потенціалу України
ПРН 02	Розуміти структуру науки як системи знань
ПРН 17	Знати етичні принципи науково-дослідницької роботи
ПРН 17	Знати науково-дослідницьку діяльність студентів
ПРН 17	Розуміти методи дослідження та їх класифікацію
ПРН 18	Аналізувати результати науково-дослідницької роботи
ПРН 18	Оцінювати інформацію та її використання в науково-дослідній роботі

Літературні джерела Основна література

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – К. : Держспоживстандарт України, 2016. – 24 с.
2. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. – К. : Держспоживстандарт України, 2015. – 27 с.
3. Білим П. А. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 263 – Цивільна безпека / П. А. Білим ; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 40 с.
4. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К. : АБУ, 2006. – 520 с.
5. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К. : Вища школа, 1997.
6. Британ В.Т. Організація вузівської науки. – К., 1992. – 309 с.
7. Вачевський М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. –Дрогобич, 1995. – 154 с.
8. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень: Навч.посібник / І.М. Грищенко, О.М.Григоренко, В.О.Борисейко. – К. : Київ.нац.торг.екон.унт, 2001. – 186 с.
9. Кілінська К. Науково-дослідна робота студентів в Україні. – Чернівці : Видво ЧДУ. – 1997.

10. Ковальчук В.В., Моїсеєв Л.М. Основи наукових досліджень : навч. посібн.. – Вид. 2-е., доп. і перероб. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2004. – 208 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч.посібник / О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
12. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. – 3-е вид., перероб. і допов. – К. : ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
13. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
14. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / Упорядник : Стоцький Я.В. – Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2018. – 24 с.
15. Основи наукових досліджень : навчально-методичний посібник / Кашка М.Ю., Чир Н.В. // Ужгород. Вид-во Говерла. 2017. – 123 с.
16. Організація і методологія наукових досліджень із соціально-економічної географії: Конспект лекцій. Част. 1. / Укл. Н.І.Коновалова, М.М. Цепенда. Чернівці: Рута, 2005. – 38с.
17. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч.посібник /І.С. П'ятницька-Позднякова. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 116 с.
18. Ростовський В.С. основи наукових досліджень і технічної творчості: підруч. / В.С. Ростовський, Н.В. Дібрівська. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 96 с.
19. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с.
20. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.
- 21.24.

Допоміжна література

1. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. – К. : Держстандарт України, 1995.
2. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується // Вісник НАНУ – 2000. – № 2.
3. Лукинов І. Економічна наука і освіта в національних інтересах держави // Економіка України. – 1999. – №11. – С.5-16
4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. – К., 2001. – 98 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	10	8	8	8	8		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	50	100
13	12	13	12		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	4	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	8	2	8
Реферат	1	12	1	12
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходяться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle.